

10. Fatoe argumenta hinc fortissima esse, & speculatim peruidere intentum. Ut prædictæ neutrum aliter audeam, sed dicendum est valere ea vota missa ab eam incontinentiam patienti: & à fortiori quando illis emmisæ hæc operuerunt, non collare eorum obligationem. Dicor, quia oppositum aliter video esse contra communem Ecclesiæ vitum: quantumvis enim quis carnis illecebris vexetur, & incontinentis sit, si voto castratus deuiniet, aut ante deuinixit, solet a Pontifice dispensationem impetrare, nec illi conceditur, nisi rigidissima commutatio ne iniuncta. Nec credo virum aliquem docet & pium auum fuisse hunc ab ea obligatione eximere. Quare contraria arguments respondendum censeo. *Videntia allegata in n. p. r. votentem hoc vota posse bifariam considerari. Prior modo, vt sit singularis persona, pertinet ac si ipse culus, vel cum aliis paucis esset in mundo. Posteriori modo, vt pars est & membrum communis Ecclesiæ, et bonum vel malum ipsius. Quamvis ergo huic, ut singulari personæ, sit melius, iis votis minime feruatis ad nuptias transire. At p. r. p. t. communis Ecclesiæ, atque adeò omnibus consideratis melius est, gratiusq; Deo, ut quamdui superior cum eo non dispiciant, conlectur iis votis astrius. Quippe plurima mala & scandala in Ecclesiæ communitate futura essent, quæ proinde in quilibet tranquili Ecclesiæ partem redundarent, si vnuquique suo iudicio posset ob incontinentiam his votis neglegitis ad matrimonium transfire. Quippe depravata cupiditas plorimus falleret, falsò exultinans fe' continere non posse. Atque ita plurima merita & egregia opera Ecclesiæque vñtilissima impiderentur. Atque ob horum votorum maximum dignitatem, vt irrita censoria, eorumne obligatio esset, oportet praefatioris esse votentis contrarium, non tantum ut singulari personæ, sed ut parti communis. Erin his votis est verum, quod ait *Maior* in 4. d. 38. q. 1. col. 2. nempe, non opertore materiali voti esse votentis melior, sed ut esse, vt sit in se melior. Atque aptum huius simile est, quod articulib. 9. de matrim. disp. 17. n. 15. vbi latè probauit voluntariam feminis effusionem nulla vñquam causa honestati post, eò quid ex ea honestaria ob aliquam causam bono aliquis priuatis vñli, validè ingentia voti communis dama sequeretur, apereirent enim oitum incontinentie, proclitateque ad illam homines obsecrati, facile exilimarent adesse causam feminis licet effundendi.*
11. At fatendum est, præcedenti aliquo fortiori vinculo vota hec non omnino obligare. Vt si quis fide matrimonij data virginem defloraret, aut mulierem bona fama cognosceret, si postea se vota castratus religiosis deuinciret, vota hec non vñqueaque obligarent, sed his non obstantibus tenuerint utre ac confundante matrimonium. Quamvis tenuerint mortua vxore, aut infida diuinitati causa existenti, ad religionem transfire. Insper si fuerit votum castratus, tenuerint illud ex parte sua feruare, nempe, non petendo debitus, & ablinendo quoconque alio concubitu, & non reddendo, quandcumque iusta diuinitati perpetui causa fuerit. Ratio autem est, quia votum superuenientis nequit priorem iustitiae obligationem extinguere. Nec matrimonio inito, & nondum consummato, licitus est in hoc casu transitus ad religionem. Quare probauit lib. 1. de matrim. disp. 44. per totam, iunctio lib. 8. disp. 3. d. 8. vñque in finem.
12. Imò, si haec vota præcederent, licet etiamsi dispensatione alioquin prædicto casu, manenti obligatione eorum modo explicato in n. p. r. ad nuptias transire, quando femina illa horum votorum ignara erat, & magnam summe iacturam patreterit matrimonio non fecero. Vt contraria alios probauit lib. 1. de matrim. disp. 45. d. n. 3.
13. Quando autem sola sponsalia præcederent, satis probabile est, posse votum castratus ordinis faci sufficiendem in per illud que dimini sponsalia, quamvis probabilitas sit oppositum. Vt laicæ disputauit lib. 1. de matrim. disp. 46. & 47.

14. Tertiò deducitur, quamus votum vel instrumentum non vñuenti, sit irritum: quia votare est consilium Evangelicæque religiosis actus. Si tamen ab eam faciliter, & scrupulos, aut alia peccata inde conseruata cauenda, quippe vñqueret se nunquam votum, nisi scipto, aut coram aliquibus personis, aut absque confessoris consilio, vel alius circumstantiis, valerer votum. Quia facile & imprudenter vñqueret non est consilium, & melius est, si prudenter se vota obligare. Errit docent *Richardus* 4. d. 38. a. 2. q. 3. *Angelus v. Votum*, 3. n. 4. *Sylvestris v. Votum*, 2. q. 7. *Sotus lib. 7. de iust. q. 1. a. 3. dub. 2. circa 5. conclus. perf. Ex his ist. Aragon 2.2. q. 88. a. 2. dub. 2. circa 5. conclus. *Manuel* 2.10. *Summa c. 9. 4. n. 13. Petrus de Lefesme* 2.10. *Summa c. 9. 4. n. 13. Petrus de Lefesme* 2.10. *Summa c. 10. 6. dub. 5.**
15. Quod si huius voti memor his aliud votum non servari predictis circumstantiis emitatur, facient omnes predicti authores votum fore validum: peccate tamen hunc tanquam prioris voti licti transgressorem. Quia votum prius non auctor potestem est eo non seruato obligandi validè. Poret enim materia posterioris voti esse licita & honesta, nec viuo fractionis posterioris voti contaminari. Atque id peccatum esse lethale affirmant *Angelus*, & *Sylvestris* in predictis allegatis. At reliqui non explicant, quale peccatum sit, sed *Aragon* dicit esse graue peccatum. Sed dicendum est, non tempore mortale, sed quando maximè expedit saluti votentis non vñqueret absque illis circumstantiis. Quia in alio casu censetur mortalia, ut proinde transgressio venialis.
16. Quare non assentior aliquibus neotericis dicentibus hoc posterius votum absque illis circumstantiis emisum fore irritum, quando ob vehementes scrupulos consilii esset illi non vñqueret absque predictis circumstantiis, quam vñqueret. Quia tunc votum est de minori bono. Sed si haecratio esset aliquis momenti, probaret omne votum absque natura deliberationis emisum esse irritum. Quia cùm se votentis peccet, melius est illi non vñqueret, quam ita vñqueret, præterea, quia votum ob finem mortalem non rei promissa, sed solus voti, valer. (Vt diximus c. 6. n. 13.) Cum canem melius esset non vñqueret. Quippe sic vñqueret est culpa mortalis. Quare ut diximus c. 1. n. 9. lat. est voti voti, ut materia ipsius sit melius bonum, et ratione modi votentis melius sit non vñqueret, quam sic vñqueret.
17. *Maior* autem difficultas est, quando ille immemor prioris voti, posterioris hoc emit absque predictis circumstantiis. In quo euentu non videntur loqui Doctores n. 14. allegari. Nam dicunt hinc esse voti transgressorem, & ita peccare autem, si immemor voti esset. Soli autem *Manuel*, & *Petrus de Lefesme* in aliis locis quantur in hoc casu. Et *Manuel* dicit id posterioris voti non valere. Quia si prioris memor esset, id non emitteret. At haecratio tantum probat fore, vt tunc non est voluntarium votum. At postquam liberè est emisum voluntarium votum. Nec enim id omne, cuius memoria & confidatio à votentis retraheret, efficit votum in voluntarium esse. (Vt diximus c. 2. à n. 20.) Quare melius *Petrus de Lefesme* ait posterioris votum emisum cum prioris obliuione, in eo solo euentu non valere, quando votentis in priori eam expressam intentionem habuerit, nullo alio voto se obligandi in posterum, nisi illis circumstantiis adhibitis, ut velut per nullatenus valeat votum à se alter emisum. Dum enim ea voluntas non retrahatur, sive in generali, sive in particulari, explicando se velle, vt votum valeat, non obstat quacumque priori intentione, vel faciendo id votum ex animo cum prioris memoria, posterioris votu absque illis circumstantiis emisum non valebit. Quamvis enim votum iure naturali obliget, at id est dependenter à votentis voluntate. Sicut posterioris testamentum non valeret contra prius habens clausulam specialem, vt per nullum aliud censeatur ablatum, nisi in posteriori apponatur aliqua specialis clausula, non valeret (in qua) nisi in speciali, aut generali derogatur illi clausula. Et sicut si princeps explicit non esse mentem suam obligare per legem, nisi tale verbum addiderit, lex postea generaliter edita absque quo dicit saluti votentis vñlius, non autem in alio. Præterea, quia voti dispensationem non perere est res grata Deo, & ex suo genere optima. Quippe est velle rigidius tem Deo debitum exequi, nullo dispensatione medio procurato. Ergo est legitima voti materia.
18. Atprobabilis exilium non valere id votum, vel instrumentum Deo prelitum; & prout in nullo euento obligare; quare si postea petatur voti dispensatio sine iusta causa, non percabitur contra votum non perenda dispensationis, ut votum quod fuerat irritum; sed alius debet culpa, eo quod illa dispensatio est irrita. Hanc sententiam tenet aliqui doctilini neoterici & videtur expelli *Saturni* lib. 8. de iust. q. 1. a. 9. col. penult. vñli. Autem hic apparet, vñli at quantumcumque quisuerit non petetur, si dispensationem, ut votum illius non petendit, sed quia nulla voti dispensatio potest ab ipsa iusta causa peri, aut valeat. Nam si censetur ea vota obligare, absque iusta causa non perere dispensationem, non dicetur ea esse iusta & facta; ut potest ea in eo euento obligare. Dicor, quia vota generaliter emittuntur, que in quibuscdam casibus apia sunt ad obligationem inducentem, & vñli sunt, in aliis autem sunt incepta & iniqua, mox obligant, nisi quando vel ex iure, vel ex communi hominum intellectu habent raciam conditionem, ut ad solos casus vñli extendantur; quem habent in aliis votum obedendi in omnibus superiori. Errato est, quia alia vota per modum vñli emituntur, ac sequit comprehendunt casus vñli & iniqui, Quia ratione n. 8. diximus votum non mutuandi, & non fidemibendi generaliter emittunt esse irritum; quamus (vñli) diximus sunt casus, in quibus non mutare, & non fidemibere sint consilij. Et eadem ratione probauimus c. 5. n. 10. votum nunquam peccandum non obligare etiam ad vitanda peccata possibili.
19. Similiter valeret, si clericus iurat, aut vñqueret se non fidemibendum. Quia ipse est interdictum fidemibere c. 1. de fidei. & c. 1. Te guidem, 11. q. 1. Ita *Guer de launay* 1. p. 72. n. 5. Sed hoc intelligo in casu, in quo et illi fidemibello interdicta. Nec enim semper interdictum. Ut potest videris *Glossa super strumentum caput*, & in *Turcet. cap. Te guidem*, & in *Angel. Fidei* p. 1. n. 5. & ibi *Sylvestris* 2. p. 3. *Armilla* num. 3. Sed quando fidemibello est pro laico, & extra necessitatibus articulium, quem explicat *Turcet* contingeret, quando non est alius, qui possit & velit eis fidemibellor, & laicus non valde indiget. Patentur canem omnes hi authores validam fore fidemibensionem clerici pro laico extra causam necessitatis, est clericus peccet. Quare si clericus generaliter vñqueret, aut iurat, le non fidemibularum, non valeret iuramentum. Quia si generaliter præsumit est contra consilium, & valeret ramen, quando iurat le non futurum laici fidemibulum. Nec tunc in iis generalibus verbis clauduntur casus necessitatis. Sicut iuramentum non fidemibendi in laico generaliter emisum est irritum; valeret ramen, quia debet esse inæquale, a subinde manebit votus ligatus alio equali nexu.
20. Idem est de voto nunquam petenda dispensationis a liorum præceptorum. Quia militat eadem ratione: sapientia enim per expedit.
21. Valeret autem votum non petenda dispensationis a liorum irritationis, ablique legitimæ causa. Quia in omni euento consilium est, & gratum Deo, vñli votentis ita se aliiquid dominum obsequiū altingere, vñli obligatione liberari ablique legimæ causa nequeat. Erat faciuntur omnes DD. 10. 20. allegari, & nemo dubitat.
22. Similiter valeret votum non petenda dispensationis a liorum irritationis, ex quacumque legitimæ causa occurrenti, sed tantum, quando vñlius sicut saluti votentis haec petere. Quia sunt multa iusta tolleendi haec vincula causam præventionis, in quibus eueriibus non censetur vñlius anima votentis haec petere. Vt quando menti leui, aut in considerate votum emisum est, est iusta dispensandi causa; at non existenti transgressionis periculo, nec alius damno non est vñlius saluti (parvæ) votentis imperata dispensationem: ac proinde est maius Diabolus equum, & voti materia, vñli votentem maneat in iis casibus vñli ligarum. Tunc autem est vñlius animæ votentis hac imputare, quando est probabile transgressionis periculum.

Si tamen contra id vocum petetur absque legitima
causa ea voti irritatio, valere, quamvis petens peccaret.
Quia votum hoc nequit potestare in iuriis superioribus
competenter coactare. Nec peccaret superior irritando;
vrpote qui iure suo vitrum; nec inferior postea vici-
do illa. Quia votum fuit tantum non petenda irritatio-
nis: quod nullam petitione violatum est; vix autem non
adueratur illi voto. Si autem esset votum, nec irritatio-
niperpetenda, nec illa obtempera vendi, siue petenti ipsa
vouente, siue non petenti: non licet ea concessa vti. At
ea vtiens non peccaret contra prius votum, si pote quod
perirritationem cassum est. Sed peccaret contra votum
non vendi irritationem illa. Consulito autem loquutus
sum de irritatione, subricens dispensationem. Quia dis-
pensatio impetrata ab eis iusta causa non quia valeret
id votum illius non imperanda non esset. At posset ea
doctrina locum habere in dispensatione, quando votum
esset non imperandus dispensationis ex quaies causa legiti-
tina, modo explicato in n. precedentibus enim valerer
impetrata ex quaies causa legitima; & quamvis in impete-
ratione peccaretur, non tamen in vto, nisi votum quoque
esset non vendi; tunc enim vto peccaretur, non contra
prius votum per illum dispensationem detur, sed contra
votum non vendi.

Quod si esset votum non petenda communionis, & generaliter emulsum esset, certe codem modo non valere; sicut nec votum non petenda dispensatio, immo a fortiori. Quia si vinculum voti solui oporteat, maius Dei obsequium est, ut per communionem solvatur, quanon extinguitur votum, sed in aliam materiam commutatur, quam per dispensationem omnino vinculum extinguentem. Si autem sit votum non petenda communionis absque iusta causa. Anglus *mu. 2. 6.* relatus ait tunc non posse per aliisque iusta causa communionem in aequali, bene tamen in melius. At credo posse vinculum propriæ auctoritate commutare in evidenter aequali, nedum petere communionem. Quia cum id sit evidenter aequali Dei obsequium, nil ad Dei cultum referat, sive hoc, sive illud praestiterit. At obligit votum ad non petendam communionem absque iusta causa, auctoritate superioris, aut virtute aliquius priuilegij factam in rem, quæ non est evidenter aequalis. Quia in hoc euente praefiantur Dei obsequium et, ut non occurrant iusta causa mitta, materia promissa executione mandetur.

In dubio autem, an sit iusta petende dispensationis, ir-
ritationis, aut commutationis causa, & an sit utilius salutem
vouentum habeat petere, crederem ligatum voto non petendi
ab illa causa iusta, minime posse petere. Quia in hoc du-
bio staro potestio pro voto.

29 At in omnibus his casibus, in quibus obligat vorum, vel iuramentum non petenda dispensatio, irritatio, committitio voti, aut iuramenti Deo praestiti, aut cuiuslibet precepti, aut illis imperatis non videnti; potest prius huius voti, vel iuramenti dispensatio, irritatio, aut committatio imperanti; & runcinante prius principale vatum, vel iuramentum his subiectum, ac si hoc poterius emisum non esset; & ita omnis scrupulus cessabit. (Vt dicens n. 33, in quodam simili.) Erratio est, quia hic nullo voto, aut iuramento se obligauerat per non petenda haec circa votum, vel iuramentum, quibus adhuc non petenda se affinxerat. Quod si etiam voulset, vel iurasset, nec huius se petitum, potest petere huius ultimi, & ita in infinitum; & deinceps relictum.

30 Sed nequit peti simul virtusque voti, vel iuramenti dispensatio, irritatio, aut communatio. Quia cum petitionis tempore nondum sit impetrata posterius, violabitur hoc posterius illa non petendi. At posset ita peti à

non perenda relaxacionis; potest quoque ab eodem impetrari relaxatio huius iuramenti, & deinde prioris. Quia cadent ex virtutis ratio. Ita Gloria finalis &c. Ad iuramentum debita que vi. Felinus. Debitores, nam. 9. de iure iurand. Baldus, quem citat & sequitur Molina lib. 2. de primogen. cap. 3. n. 29. Padilla 1. m. 32. C. de refund. Matieno lib. 5. recopil. t. 11. I. gloria 8. n. 5. P. et practica, in 2. to pralud. 2. n. 38. Seraphinus de praeceptis iuramenti, prudex. 8. n. 46. Constatu autem dixi, si metus, dolus, vel iniuria adiutor in posteriori iuramento. Quia si posterius omnino liberet, & abesse aliqua iniuria emittantur esse, nulla est causa relaxations huius posterioris iuramenti; & sic non possit impetrari. Quia causa relaxations prioris non afficit posterius.

130

34. Sexto deducitur, quid dicendum sit de voto, vel iuramento non petende dispensationis, vel relaxations, ab alio, quam a Romano Pontifice. Quippe solent fape ludentes dolore iacturam in ludo facte commoti, vovere, autiuere se amplius non iustos, & si fringent, vrabfolui annullo queant præter Pontificem; vel vi nullus alias eius iuramentum relaxacionem concedere valeat. Arque potest votum hoc, vel iuramentum diutinuamente emitiri. Primo modo, sub hac forma, ut nullus possit illum a transgressione absoluere, vel in quoconque enuntiū iuramentum id relaxare, demptio Pontifice. Et in hoc casu iuramentum, vel votum intellectum vi facer, est nullus momenti. Dixi sic intellectum, quia si mens fuerit obligare se ad eundum Romanum dicimus statim. Ratio est, quod est posterior in intento, est certa facultas Episcopiadis dispensandam. Nam non est votum peregrini ad Romanum formulariter, sed in locum ubi fuerit Pontifex. Quod si vovens, vel iurans promiserit lezam adiutorum Romanorum, & vi nullus præter Pontificem possit illum absoluere a transgressione, nevalebit votum quod priorem partem licet, & possibilem; non autem quod posteriorne vovente impossibilem; nisi intentione fuerit obligare se ad utrumque per modum vniuersitatis, ut vel utrumque, vel utrumque obligetur. Sed si dubia sit intentione, spectanda sunt verba, & illorum proprietate, & communis intellectu standuere est. (Vrbanus I. t. de maximis disp. 18. n. 8.) Et ceteris omnino patibus existentibus, in saurorem valoris indicandum est. Ut probauimus hoc, i.e. tumuli c. fine.

huic non sit integrum, facultatem absoluendi peccato, vel relaxandi iuramenti, dispensationem in votu alio consensu restringere, illam solum Pontifici referando. Atque idem videtur, si diceret, Vt nullus me absoluat, nullusque mecum dispeneret praeter Papam. Quia revera idem est sensus verborum negandi facultatem inferioribus. Secundo modo potest emitiri sub hac forma: Vouo, vel iuro me adiutum Romanum gratia obtinenda absolutorio- nis a Pontifice ab hunc iuramento, vel voti transgressione; aut casu, quo relaxationem aut dispensationem illius velim, me adiutum Romanum ad ea petenda. Et tunc potest esse duplex hunc intentio. Prior est, vi quod dupli- cito voto se astingat, alterum est audeant Romanum; alterum vero obtinenda absolutionis a peccato, aut dispensationis a solo Pontifice. Posterior est, vt ratiociniis votum eundi Romanum, non sicutendo ibi, vt ratiocinata gratia obtinenda absolutionis, aut dispensationis a Pontifice. Et quia ex his fit intentio, nullum inuenio differendum quod voti valorem, maximum autem quod eos dispensationem, & obligationem. Duxit ad priorem partem. Quia nul latus continet id votum cum quavis illarum intentione. Non enim auctoritatem inferioribus potest absoluendi, aut relaxandi; sed tantum, quo vobis arcatur a peccato transgressionis, vel ne facias dispensationem in iureme, et auctoritate libet eis voti nexus.

tionem inuenient, eam procurando libertati voti nexu, eam sibi obligationem imponit, ut Pontificem tenetup adire ad ea impetranda. Quod instum est, ut pote quod facilius peccandi occasioenit vitat. Hac enim ratione redditur iusta causam referendam, ut difficultor sit ab solutu- nis menti, pudore que adeuntur de superioris, retrahantur homines a peccato illo referendo. Et quamuis hic nequeat esse iustificatio, non potest esse obstat, quia conseruare et conservare, hoc est, ut non perire, non potest esse obstat.

reveretur refringendo allorum facultatem, potest tamen ea minime restrixta obligari se ad Pontificem aedundum, ut et impereret. Sicut valere votum subditi, qui causa aliquis peccati cauere et votare se quicunque illud admiscerit, faslarum superiorum. Quod dispensationem tempe, & illius obligationem, est laicum discernere. Nam quando prior esse intentio, precia etler obligatio Roman aduenit in peccata fractionis incamenti, vel voti, & insuper per tendit absolutionem peccata Pontifice, vel dispensationem voti, aut iuramenti si eam petere vellet; aseprodere enim obligatio Roman aedundi, esti oblationis abficiat; & insuper obtinendie ab eo dictae absolutionis, aut dispensationis, vbi cumque litigii dependenter ex eo, quod Romanus esset, id secundum iuramentum emittenter. Qui fuit duplex votum, aut iuramentum. At quando est pos-
tatio, aut communio ab eisdem obtinet.

Vt enim deducitur, quid dicendum sit de voto non procurandi, aut non acceptandi Episcopatum. Quidam id valere negant. Quod impedit perficitissimum Ecclesiae statum, illique virtutissimi. Ita *Glossa* a *vincenzo Sacrofancio* l. 8, *Romanus singulari* l. 507. *Anglat. v. turanicum*, n. 42. *Nas-
tar. summa* l. 12. 16. *Barbula* l. 14. t. 9. *Elegans*, n. 8. 2 *fi-
plic. matris*. *Azorius* l. 1 *insfruct. moralis*, s. q. *admodum*, *an eiusmodi*, vbi idem dicit de voto non fungendi alio magistraturi, aut officio publico. At omnino dicendum est, id votum valere, & esse licitum, dummodo refuta sit intentio non acceptandi, nec procura di quantum est ex parte sua, sed in obediencia illius prestat, qui ad acceptandum potest obligari. Et hoc intelligunt D.D. predicti. Ratio est, quia non procurare, nec acceptare Episco-

patum, quantum est ex parte sua spectat ad humilitatem,

qua letante munere indignum quisquam putat; ac hono-

res,

diam

que refutat.

Atque ita videtur multos fan-

ctos,

vt D. August.

D. Ambro.

D. Gregorium

(vt ex eorum

vita conitatis)

vitris viribus refutare,

ne Episcopis creare-

tur.

Quod minime efficeret,

nisi d humilitatis opus Deo

gratissimum esset.

Ergo est materia voti.

Insuper quia pro-

fessi

Societas

leuius

votum

emittunt,

uxora corum con-

stitutions,

quas varijs Pontifices approbarunt.

Item,

quia

illorum

est procurare Episcopatum.

(Vt defendit D.

Thomas

communiter

recepit p. 2.2.9.185. art. 1.

Ergo non

procureare

quantum est

ex parte sua,

& oblatione respuere,

est licitum,

ac materie votum.

Atque tamen D. Thomas p. 4.185. art. 2. ait licitum esse secundum propriam voluntatem recipere Episcopatum, secus contra superioris preceptum.

Nec obstat ratio contraria.

Abulensis enim statim allegandus

responder optimè,

et Episcopatus sit status perfectissimus,

cum tamen supponere perfectionem in homine recipiens,

& reddere illum minus aptum ad eum denovo acquirendam.

Erit deo nemo debet le perfectum exilire

vt recipiat,

ne temere exilirent fore,

ut in perfectionem acquirant.

Insuper votum non impedit,

inimo ut perfectissimum Episcopatus statum.

Qui ab il-

lum

procurantibus destruitur & à nemine ita digna tra-

ctantur,

ac respiciuntur illum;

test D. Gregorius relato

Sicut i. 1. q. 6.

Ex pro hac parte sunt Hesperiens summa, tit. de

voto, num. 4. Abulensis c. 30. Num. 9.57. Aucten. quem referat

ac sequitur Gutierrez de iurament. c. part. c. 7.2. a. 9.

vbi inquit

id votum licet esse, excludendo calum necessitatis, vt

in dubio exclusus confiteret.

Quod idem non obscurum

dictum est.

Et si ex parte sua illius executione precluderetur

ad

perfectorem statum,

valeret adhuc votum.

Vt si

quis promitteret

se in seruum venditum;

ut pretio

captiuos pauperes redimeret,

valeret votum.

Similiter valeret votum profundi religione laxiori;

quamvis ex

peculiari priuilegio Pontificis,

vel ex statuto religionis

strictiori,

non est illud ad statum perfectorum impeditum.

Tamen, quia per hoc vota

negatur illud transiit ex illa laxiori.

Rati-

on est, quia materia illa promissa ad consilium Euangeli-

icum pertinet,

ne ordinatur ad viam statui perfectiori

precluderet,

et que multo melior, quam sua contraria.

Secundo, quia est diversa ratio de voto statui coninguis assilendi.

Nec enim

obligium

solum non valet,

quod statu

ad altiorum statuum precluderet,

et quia ita praedicitur,

ut

coninguis

et statu

ad alii-

statu

enim cum sit inepta materia illa strictioris religiosus negatio, cornuet rotum votum. Ut diximus eo n. 43.

S V M M A R I V M .

An votum de matrimonio ineundo valeat in aliquibus casibus. n. 51.
Quid si firmo animo ingredens religionem ante consummationem fuit, non sibi quia, sed hoc conditione, nisi quid subiurum Dei dispergunt.
Quid, si hunc et carnaliter eas consilium est matrimonium: vel quando hoc voto emisso hoc causa supererit. n. 52.
Quid si matrimonium, si causa pia, ad subveniendum anima, aut corpori facilius. n. 53.
An valent rotum sub hac conditione, si quam duxero. n. 55.
Pof. n. 55, insinuens estare summaria qua deperguntur.

Q U E S T I O N E III. An votum de ijs rebus ita oppositus diuinu conilio, ut includam descensum ad statum imperfectorum, valeat? Ut votum ineundi matrimonij. De qua questione latissime egi l. 7. de matrimonio. rotu disp. 3. Atque haec summatum referam ibi dicta, latius ibi videnda. Et quidem certum est, hoc votum de se esse intitum, atque eam esse calpam id emittere, quemadmodum n. 42. vota contra consilia.

Quia continet descensum ad statum imperfectorum, opponiturque perfectioni celibatus statui. At iuxta omnes obligant, calo que matrimonium esset in precepto. Vt si vobis cognoverat virginem, vel mulierem bonae famae, data matrimonij fide. Item quando ex eo matrimonio speraret maxima totius reipublicae uirtutis, ut pax inter principes Christianos, bellorumque sedatio, vel copia ad fidem conseruatio. Ut ibi probatum n. 1.

52. At in tripli casu possit esse difficultas. Primus est, si quis matrimonium voleat firmissimo animo ingredendi religionem ante consummationem: aut utrumque causitatis voto emisso. Et in hoc casu defendi eadem disp. 3. n. 2. contra Sotum, & alios, id votum non valere: nisi est etiam aliqua peculiaris ratio ob quam id matrimonium ad Dei honorem expediet. Et similiter ibi n. 3. contra cundem Sotum defendi non valere, eti adiecit sit conditio, Nisi quid subiuris de vobis Deus dispergit.

53. Secundus casus est. Quando id votum quis emittetur in remedium concupiscentiae, eo quod se nimis fragilem experitur, ac carnis tentacionis succumbentem. Et in hoc casu defendi ea disp. 3. num. 7. contra alios ibi numer. 6. relatos, esse validum. Quod ultra Doctores ibi allegatos sustinet Valentia. 2. diph. 6. q. 6. paulo 2. diffic. 4. azor 1. 1. instit. moral. c. 14. q. 9. Toledo 1. 4. summe. 17. n. 18. An vero valeat, quando emissons tempore eius non partebatur eam incontinentiam, apud postulat: dicame sequentia.

54. Tertius casus est. Quando matrimonium est causa pia: vt si quis promittat se pauperem duorum, causa eius inopie subleuandae: vel pueram vt eam corporis, vel animi periculo liberet: vel ut plemetici pueram: vita honesta ad gloriam aeternam consequendam velenemus incitetur. In quo casu teruli ea disp. 3. n. 11. aliquos tenentes id votum obligeant. Quod idem tenet Azor, precedentem allegatus. At contrarium tenibili n. 12. & 13. dicens hanc ad nil obligari ratione filius voti: & ideo tanquam ab omni voti obligatione liberum posse quamcumque aliam ducere, & si velit, matrimonio copulam. Sevaleret id votum, quando preflus carnis illecebros, & videntur non posse continere, promitteret hoc matrimonium. Tunc enim matrimonium est apta voti materia: vel e contrario, & illud additum est opus pium. Et ultra rationes ibi allatas, potest probari extra hunc casum votum esse iratum. Quia est falsus spiritualis feminam in magni habenda, at matrimonium non est medium per ordinatum ad eam, nec coniunctio sufficiens. Et ideo gratius est Deo, ut hinc suam saltem securiori reddat, amplecendo statum celibatus aut religionis perfectiorum.

55. Sitam vobis hic sub conditione, Saliqum ducurus, ducam pauperem, ut ei subveniam: vel mercetricem, ut allam morte spirituali liberem, valeret votum.

Quod probant ea disp. 3. n. 12. Quod quidem verissimum est, esti sustineamus opinionem n. 46. relata dicentem non valere votum ingrediendi religionem hanc, si quam intrem. Et ratio discrimini est, quia in voto ingrediendi hanc religionem, si quam intrem, includitur nulla aliam religionem ingredi: quod est inepta voti materia. At in voto ducenti hanc pauperem, si quam duxero, negatio ducenti aliam in eo inclusa, est apta voti materia: esti hic carnis illecebros patet. Quia non negat sibi omne matrimonium: sed relinquit hoc sibi, quod concupiscentiae remedium sit.

S V M M A R I V M .

An valeat votum, quando finis est contra consilia, ut ad obtinendum matrimonium. n. 56.
Quid si Dei inspirata religione, vel statum exhibatu, aut aliud epi bonum, vel ab eo voluntatem auertantur. n. 57.

Q U E S T I O N E VI. An valeat votum, quando finis est contra consilia euangelica. Vt si quis promittat elemosynam ad finem vi Deum concedat matrimonium. Sotum. 7. de iust. q. 1. 3. ad finem corporis, pof. An vero votum, dicens licet esse, & validum votum emisimus ob finem coaptandi bona temporalia, posuit hoc exemplum. Si Deus conciliet matrimonium. Ermerito quidem id valde dixit: quia cum statu coniugalis sit bonus, & a Deo auctore, ordinatur que ex se ipso ad bonum finem compescenda concupiscentia, aut sobolis procreatio, nullus malus, aut indifferens his adiungitur, qui virtutem bonam voti materialis, etiam si illa ad eum obviendum ordinetur. Ac proinde votu erit validum. Nec id includit descensum ad bonum inperfectius si quidem non est votum de ineundo matrimonio, sed de re consilia euangelico ordinata ad eum finem comparandum. Quod si non fitatur in matrimonio, tanquam finis, sed in tali matrimonio, ob diuinas, nobilitates, pulchritudinem, aliudque mere temporale, non adiungendo aliquem finem honestum: dicendum est omnino, sicut diximus c. p. 3. n. 25. quando finis est temporalis, & indifferens. Quia in hoc eacutu talis est finis.

Si autem hanc vobis sit, ut Deus in spiritu vobis est, et religionem ingreditur, vel ne sit in statu coibato, tunc si ob aliquam ineptitudinem ad religionem, vel periculum incontinentiae, & fragilitatem vobis, iudicetur pudentes, statum seculari, aut matrimonii, expedite magis salari spirituali illius, huncque finem vobis spectaret, valeret votum, quamvis res promissa eo voto ad eum finem non ordinaretur: vobis: quoniam finis est bonus. Si autem id non esset magis expeditus, finis illa esset malus. Quippe impium est Deum auctorem efficeret ut aliquid contra eius vobis fieri, vel impetrare non consilium sua sequentur. Quare indicandum est infra dicta c. 6. num. 13. quando finis est malus. Et eodem modo indicandum est, quando finis est efficer contra alia consilia, vobis Deus in spiritu ne faciat elemosynam, vel illam impeditat.

C A P V T IX.

Qualiter votum obliget, quando a principio res promissa non est apta voti materia: eo quod mala, aut indifferens, aut impossibilis, aut contraria consilia sit; si postea fiat apta voti materia: vel e contrario, si a principio sit apta, & postea fiat inepita.

S V M M A R I V M .

Refutari duplex sententia. n. 1.
Aptitudine aut inepitudo materie voti ad eius obligationem, ut nullatenus, poflanta si non emissons tempore, sed eis executione. n. 2.
An obligat votum, quando res executionis tempore materie, & sibi, mala, vel indifferens, vel contra consilia, esti bona fata. n. 3.

Qui si a principio est mala, vel impossibilis, ut tempore quo res uitum exequenda est, sit bona. Et possibilis. n. 4.
Quid si a principio erat indifferens, & si bona tempore quo durae possit executione. n. 5.
Quid si a principio erat contra consilia, & post multetur materia, ita ut sit impossibilis. n. 6.
Quid si incepit erat, sit res materia: & post fata incepit. n. 7.

Duo breuiter sunt tractanda. Primi est, quando a principio materia promissa erat inepita, & postea fit apta. Posterior, quando a principio erat apta, & postea fit inepita. Et quod priorem patem, Naauar summa Latina cap. 12. num. vlt. clare ferunt votum habens tractum luculentum obligat, quamvis a principio materia sit inepita, si postea apta redditur. Tract. enim han regulan. Quod inaurantium vel votum ell general, & aperum comprehendere tam tempus, in quo materia est hicta, quam id in quo est illlicita, obligari tempore quo est illicta. Secundum ex iurantur vel vobis intentio, vel ex verbis eius testicris, vel ex aliis circumstantiis, comprehendit solum id tempus, in quo materia est illicit: tunc enim non obligabit. Et adhuc hoc exemplum. Vt si quis generaliter iuratur nunquam se ingessurus talem donum, nulla causa dicta honestant, & sic sit vanum, & rei indifferens, non obligabit tunc: at incipit postea obligare, si postea habetur forma ibi, que sit peccatum occidio. At in contrarium sunt Lad. Lopez allegato fratre Peña t. p. instru. 4. 23. vers. Statutu est, Emmanuel Sa summa, p. Votum, n. 31. Vbi autem votementum quid impossibilis non astanti votu, facta postea ea materia possibilis.

2. Sed ut vtrumque sententiam concilium, supponendum est, ad materiam voti dijudicandum, an apta, vel potius inepita sit valoris voti: non spectandum esse per se, & formam loquendo, tempus quo votum emittitur; sed semper quod id votum exequendum est: ac proinde si tempore executioni materia est apta, valeret votum: secus si tunc inepita. Vt promisisti audire sacram, nul referat ad hunc voti valorem, si tempore voti emisisti non possit audi, eo quod vobis vobis sit in mari, vel uno detur excommunicatione. Sed quod per se ad huius valoris, vel nullitatem pertinet, est an tempore quo audienda missa promissa est, possit audi, nec ne. Ratio autem est, quia pro eo solo tempore quo res promittitur exequenda, est vere materia voti: non autem in aliis tempore non obligat illam pro aliis temporibus. Quae regula fallit in causibus explicandis n. 5. & 6.

3. Hinc deducitur, quando tempore quo exequenda materia voti propositum est, impossibilis, mala, vel indifferens, vel contra consilia, votum fore intitum, est postea eo viro libertat. In hoc concordat viraque sententia. n. 1. relata. Et constat ex regula quam colligit Abbat. cap. Placit. n. 4. de conser. coniug. ex illo texu, & ex c. Quidam, cod. n. nempe, votum emulm tempore inhabili non obligat tempore habili. Quam illi texus optime probant, evidentes profundum inuitavore, vel inchoa, non teneri ea mortua ad religionem redire. Quod ex profundo tempore inhabili facta non obligavit ad religionem tempore habili allumdam. Praterea, quia cum votum id ab initio fuerit nullum, non habuit tractus temporis, c. Non firmatur, deret iuris, in 6. & 1. Quid ab initio ffeod. t.

4. Secundum deducitur, si a principio res est mala, vel impossibilis ratione aliquis circumstantie accidentalis occurrit, nec limitatur vobis votum suum ad id tempus, sed voti executioni tractum habeat sucesuum, obligatur quidem votum pro tempore quo fuerit apta materia voti: non autem pro illo quo fuerit inepita. Vg. quis ex eo communicatione in nodari, vel in mari existens vobis se quod die auditum scimus, non tenerit tempore quo est in mari, audire, in quo est impossibilis: vel tempore excommunicacionis, in quo est illlicitum: at tenerit censitibus illis impedimentis. Ratio est, quia quando votum estrei posse habere bonum, & malum eventum, obligat in bono, et non autem in malo. (Vt multis allegatis dixi c. 6. n. 10.) Emergo hoc votum comprehendat bonum, & ma-

lum eventum, obligabit in solo bono eti. Ita quia hoc votum absolute emulm, vbi non habet manifeste de pratoria vobis intentio, non intelligitur de tempore quo materia est illa iuratur. Vt quia obligare promittit eum, non certe quia inutiliter promittere. Quod si expresse de omni tempore depravata intentione intelligetur, tunc est duplex virtute votu alterum pro tempore illicitum. Scilicet pro licitoribus non obligabit, bene tamen posset us. Quod intelligere, nisi confitetur huic ut modum vobis voluntarie utrunque obligacionem, ut aut viraque, aut neutra velic obligatio in eum votum non valebit. Vt latius explicabitur cap. lequ. Et in hoc casu est vera sententia Naauar n. 1. relata, non autem contra ita allegata.

Fallit tamen regul. 1. tradita, quando materia a principio erat indifferens omnino. Vt late dist. c. 7. n. 19. vbi & sententia Naauar cottiaria n. 1. adducta, explicatum quid ut sit. Vbi & ratione huius exceptionis tradidimus.

Atque similius fallit, quando materia a principio erat inepita, eo quod descendit a perfectiori statu ad imperfectiorum continet, nec adhuc circumstantia reddens tempore vobis: si cum materiali meliore vobis, quarantem votum redire detinet iurum: non enim obligabit, esti postea tebus mutatis illa fieri apta materia. Vt, si quis nullis carnis illecebros vexatus vobis intra biennium inturum matrimonium, non altingitur vobis, eti eo biennio nondum transacto fraternalis carnis agitur, vobis votu tunc emisisti valeret: vel si ex duranti deflorante feminam ad latitatem totius reipublicae. In quibus casibus cap. p. 3. & 5. diximus votum matrimonii in eundi non obligare. Ratio est, quia votum hoc obligat: potest ut vobis aliquo fine educatur, qui sufficiens sit ad eam materiam ex se inepit, redendam apam. At in hoc casu vobis nullo rati fine ductus es: ut quia casus lo perueniens reddens illam materiali aptam voti, fuit omnino praeter voti intentionem. Quare votum non obligabit illa, et illa ex alio precepto tenetur tunc ad matrimonium. At fecas est, quando materia est ex apta voti, & solum pro parte temporis quo erat exequenda ex voto, impeditur manus bonum: tunc enim obligabit pro eo solo tempore, quo manus bonum non impedit. Sicut diximus n. 4. quando materia est pro parte temporis licita, & pro parte illicit.

Tandem quod posteriorem patem, nempe, quando materia era a principio apta, & post fata pof. tatis egimus c. 2. dnu. 23. que ad 34. & sic ibi diximus omnino extinguitur votum, quando ex possibili redditus materia impossibilis in perpetuum: suspendit autem eius obligacionem, quando impossibilitas superueniens est temporalis. Ita si ex hicta mutetur materia in illicitum, vel indifferens, aut contra consilia, si ex mutatio sit perpetua, irritabit penitus voti obligatio. Si autem temporeana sit, suspendetur, dum id materiam vitium permaneat. Quia a deinde pro aliis temporibus. Quando autem dubia est huc mutatione, diximus co. c. 2. n. 3.

C A P V T X.

Qualiter obligat votum, cuius materia partim est apta, partim inepita, vel ratione sui, vel ratione finis, qui partim aptus, partim inepitus est: siue copulativa, siue disfunctiva votum illemitatur.

S V M M A R I V M .

Explicatur quod modis materialis voti miseri esse contingat, n. 1.
Quod quatuor sententia circa obligacionem voti materialis, n. 3.
Refutari quadam sententia circa obligacionem voti materialis, n. 4.
Quando res est individualis, conseruare promitti per modum unius, n. 5.
Quis nequit statum votum impetrare, quando teneretur ad partem, n. 6.
Quis votum ecclesiasticum edificare, aut elemosynam, nec pof integrare, an teneretur ad partem, n. 6.
Votum vota vita iurare, nec posset, an teneretur ad partem, n. 6.
Excommunicatio excommunicatione deprehenditur quando rei per modum unius promittatur, n. 9.
Idem

Idem deducitur ex modo primi tertiis alternum ut principale, alterum ut accessoriū; explicatione quando altera pars non obligat, altera quoque non obligat. 10.
Quid, i modis accessoriū reddat facultatem subtilitatem. 11.
An utrum peragrimationis genus flexu, et bene gelatu, et res obligeat ad aliquantum. 12. Et ibi quid de videnti seueniente cum parte, et aquosae potius se itinante?
Quid de videnti se itinante peragrimationem. 13.
Quid in dubio an utraque pars per modum unum. 14.
Quid de vido, cuius alter pars est accessoriū, alter inquisitum. 15.
Quid in dubio an utraque pars per modum unius interiuersi sit et numeris. 16.
Et in 15. inuenient suauitatem que desiderantur.

Hactenus egiuntus de simplici voti materia: iam in hoc capite de multa habetur fermo. Mittam autem esse materialem contingit, vel ratione fui, vel ratione finis adiuncti. Ratione fui, ut si materia parum sit possibilis, partim impossibilis. Ut votum enim Hic etiam genibus flexis. Vel partim bona, & partim mala. Vt si quis vocauerat te in gressum religionem, ac res monasterii futurum. Vel quando partim est bona, partim indifferens. Ut promisso meo Indos profecturum ad diuitias augendas, primitia peccatorum confessione. Vel partim impeditis manus bonum, partim non impediens. Vt si quis benniose castitatem feruaturum promitteret, ac poscere ad nuptias transiit. Ratione autem finis, quando partim est possibilis, partim impossibilis. Vt si priuatus elemosynam promitteret, quo Deo inferuatur, & regnum temporale compareat. Vel partim bonus, partim malus. Ut votum religiosus ad inferuendum Deo, acres monasterii furandas. Vel partim bonus, & partim indifferens. Ut votum elemosynae ad inferuendum Deo, & diuitias acquirendas, sustendo in illis, ne ordinatio casum ad finem honestum. Vel partim bonus, & partim contra consilia. Ut votum elemosynae ad placendum Deo, & vt vocatione auctorata religiosus sibi expeditius proposito. Infirmitas materia hactenus, sine ratione ieiuni, sine ratione finis, potest dupliciter promitti. Priori modo, absque disiunctione aliqua. Ut in exemplis propositis. Posteriori modo ita ut votum per disiunctionem, disiunctione evidente dupla materia, aut supra finem. Vt si in dictis exemplis ponatur fisi disiunctione duplex materia, altera apta, & altera in apta. Ut votuo me furaturum, aut ergaturum elemosynam. Vel duplex finis, alter aptus, & alter ineptus. Vt vocationem ut Deo placeam, vel ut res monasterii fuerit. Et sic de aliis exemplis.

2. *Duplex ergo quatuor tractanda est. Prior de duplicitis materiae voto, alterius aperte, alterius vero inepita, sive ratione sui, sive ratione finis, quando absque disunctione uniuersitatis posterior quando eorum id est disunctionum*

emittitur. Posterior, quando votum sit ei dicendum.

Quatio prior, an votum obliget, quando est fine disjunctione aliqua de materia partim apta, & partim inepta, siue ratione finis. Aliqui agentes de materia partim possibili, & partim impossibili, dicunt obligare votum quadam rem possibilem, non autem quodam impossibilem. Vt si quis votum peregrinationem Hierosolymitanam genibus flexis, aut butone gestato in ore, teberit, ita rationem cum his modis. Ita docent Naturam. Lat. c. 12. n. 43. Hispana c. 28. addit. ad n. 42. c. 12. Manuel 2. to. sum. c. 9. n. 1. Lud. Pep. 1. p. mfric. c. 4. Emanuel 3. sum. v. Votum. p. 32. vbi identia quia quando materia est partim honesta, & partim turpis.

Prima conclusio sit. Quando materia vor est ratione sui partim apta, partim autem incepit, nec ratione est diuinum: ut in exemplis n. i. proposito. Ita distinguendum est. Si itaque pars collectanea, & permodum vnius promittitur, ita ut nequa per se volita sit, sed dependens ab alia, totum votum et irrebitur. Statuerat duciue promittatur, ita ut quaevis illarum sit per se volita, & independenter ab alia, et virtute duplex votum, alterum terrena, possibiliter, & hoc obligari. Alterum autem esse impossibilis, vel male, vel indiferentis, vel contra conscientiam, et hoc certe proutis irrebitur. Ratio prioris partis est, quia cum ita voluntas in vitramque obligationem feratur, ut

que diuidit etiam unum enim peccatum ab alio commode
diuidi potest. Sed innititur communis existimatione : ita
enim id vorum communiter receptum est, ut per modum
unius intelligatur promissum.

10 Ultima regula desumitur ex modo promissi: Quod pars possibilis, & bona, adiutor ut minus principalis, & accessoria parti inepta promissa, censemur dubio vitraria pars per anodum minus promissa: & ita totum volum est rituum. Ut votum eundi ad Indos ad opes augendas, primis confessione, est rituum, & ad nol obligat. Quia profectio illa est principaliter promissa, & que cum indifferens sit, est inepta materia: confessio autem, qua

apta materia est, promissa fuit tanquam accessoria, ac illius in teritus dispositio, ac proinde censetur virtus pars per modum vienii promissa. Quatenon obligant materiae principali, non obligat accessoria. Quando autem materia bona, & possibilis, est principaliter promissa, altera autem inepta, accessoriōne non conficitur virtus per modum vienii promitti, ita ut bona dependeat ab illa circumstantia inepta, sed per modum plurium, & independenter ab illa. Ut constabit in exemplis adducendis n. 12. & 13. Et similiter potest esse exemplum. Si quis promittere Romanum cum facio, & si mea materia indui faccio illo, ex quod vel sit impossibile, vel prohibitum illi, tenebitur ad principalem peregrinationem, non autem ad illum modum. Ratio virtusque partis est, quia principale trahit ad se accessorium, & non est contrarie. Accessorum de reg. iur. in 6. Ac proinde modo quo tendit voluntas in aliquid tanquam principale, in aliud autem tanquam illius accessorium, recte colligitur ut non feratur in principale dependenter ab accessorio, sed independenter ab illo: in accessorium autem dependenter a principali.

ii Hæc autem regula est temperanda, nisi modas illæ adieciunt reddere multo faciliores principalius promiscuam. Tunc enim conferetur res principals promitti per modum unius, & confederatae ab illo modo. Ne dicamus votum cum multo maiori difficultate obligare, quam vobis intendetur. Ut si quispiam vobis se equitem peregrinaturum Hicetosylam, si pro paupertate equestris nequeat, non teneatur pedestris.

¹² Hinc deductum primo, recte dixisse auctores num. 3. allegatos, vouentem ire Hierosolymam genibus flexis, vel cum bafone in ore, teneri ire abique his modis. Quia substantia principalius promissa est bona peregrinatio: modi autem sunt impossibilis: & ita nisi expresse de conitate vouentis intentione confiter, non confutetur peregrinatio per modum vnius promissa, & dependenter ab illis modis. An vero ieiunans cum pane & aqua ex voto, nec iam potens, quia aliud editiora reflectionis, tenetur ad simplex ieiunium absque eo modo: dicimus ¹⁶ talis est voti, quo id non dependet. Cum vtile non viriet per inimicorum, a quo separari valeret, c. Vtile, de reg. iuri. in finis officiis vnam completem, & cum bonum sit integras causas, malum autem ex singularibus defecibus, talis confiter finis ille totalis, qualis est pars illius integræ: & ideo sic de voto dijudicandum est, ac si talis effect finis.

¹³ Secundum deducitur, quid in eovo censendum sit, quo se quispiam nudum peregrinatum Romanum promisit. *D. Antonin.* 2. p.111. c.1.6. vlt.vrs. De corpore, sit esse necessarium ad Asiticam superioris communandum in aliud opus pium: ac proinde iudicat esse validum. At *Nauar.* summa c. 11n. 39. contrarium docet, dicens esse iritum, nulla que communione indigetur. Sed ut verum vice auctor dicat, et sic intelligendus. Prior, videtur votum sit validum, communioneque indigens quantum ad sub-
sidierens. De quo diximus c. 6.n.24. & c. 7.n.28. Quippe tunc dubium redundat in ipsius finis qualitatem. Nam si malus vel indifferens est ille partialis permodum unius promissus, dicitur talis finis malus, vel indifferens. At credo iudicandum in hoc dubio in favorem valoris voti. Sicut diximus num. 14. in simili dubio de materia. Quia cum in hoc euenter consette de parte finis bona, praemunitur in dubio in favorem valoris voti, non ita id affici alio siue inepto, vt corrueat. Ut in simili probavit ca. 2. fine.

S V M M A R I V M

An vocum disjunctuum, cuius altera pars est in ipsa voti materia, aut ratione, aut ratione finis, obligatio non. 17. Et remissione, quando pastores ineptitudine pars aduenit.
Si sedis regimur ut vocum emitat: et quicunque cultus se

Scienter emittere, &c. s.

¹⁴ Quando autem omnibus circumstantijs, & prædictis
causulis diligenter perscrutato, recubito dixerat. *Sic mani-
bus tuas in meo latrone, et in meo crux, et in meo morte.*

*Sed prout enim, ut intentionem voluntatis vocum non sit vera
admodum, sed conditionalem.*

Quid si quis dubius ac utraque pars in materia opt. sic volearet. ut

Quid in dubio an intentio fuerit disjunctione premittendi, aut per modum conditionis? n. 12.